

ВИСНОВОК

наукового керівника

щодо виконання індивідуального плану наукової роботи, індивідуального навчального плану та роботи над дисертацією

Булгакової Ольги Олексіївни

«РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКО-ШВЕЙЦАРСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ».

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань

29 Міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

Здобувачка Булгакова Ольга Олексіївна навчалася в аспірантурі ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на кафедрі міжнародних економічних відносин та логістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини», галузь знань 29 «Міжнародні відносини».

За період навчання (2022-2026 рр.) Булгакова О. О. в повному обсязі виконала відповідну освітньо-наукову програму та завершила написання дисертаційної роботи на актуальну тему «Розвиток українсько-швейцарського співробітництва в інноваційній сфері», затверджену (уточнену) рішенням Вченої ради ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», протокол № 3 від 26 вересня 2025 р.

Впродовж зазначеного строку аспірантка продемонструвала глибоке володіння теоретичним матеріалом із теми своєї кваліфікаційної наукової праці (дисертації), регулярно працюючи із такими авторитетними реферативно-наукометричними базами даних як SCOPUS, ScienceDirect та Web of Science, а також вітчизняними та іноземними нормативно-правовими базами. Окрім цього, здобувачка використала в своїй роботі низку статистичних даних, опрацювавши у відповідних форматах матеріали з таких спеціалізованих онлайн-платформ як Statista, UNCTADstat Data centre, TradeMap, PATENTSCOPE (WIPO), MSTI (OECD), а також Державної служби статистики України (ДССУ), Національного банку України (НБУ), Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (англ. SECO) та Федерального статистичного офісу Швейцарії (англ. FSO). Також, з метою отримання релевантної інформації в рамках своєї наукової розвідки Булгаковою О.О. було здійснено спеціалізовані запити до: Національного фонду досліджень України (НФДУ) – щодо загальних обсягів українсько-швейцарської наукової продукції (кількість спільних публікацій та патентів); Українського фонду стартапів (УФС) – щодо спільних українсько-швейцарських інноваційних підприємств; Посольства України у Швейцарії – щодо інвестиційного співробітництва між Україною та Швейцарією.

У якості емпіричної верифікації теоретичних положень дослідження здобувачкою було застосовано два взаємодоповнюючі методи спеціалізованого економетричного аналізу (найменших квадратів у матричній формі та кластерного аналізу за методом k-середніх), які в комплексі формують потужний аналітичний інструментарій для вивчення багатовимірних аспектів українсько-швейцарської інноваційної співпраці.

Усе зазначене дозволяє мені, як науковому керівникові Булгакової О.О., говорити про її виняткову дослідницьку наполегливість та скрупульозність, а також аналітичну глибину, ініціативність та оригінальність експертного підходу молодого науковиці, яка відповідально переходить на новий етап своєї академічної кар'єри та прикладного професійного самовдосконалення.

Окремо хочеться зазначити її завзятість та працьовитість під час опанування освітньої складової свого індивідуального навчального плану: всі навчальні дисципліни відповідної форми контролю (заліки, включно з аспірантською практикою, та іспити) були складені аспіранткою на «відмінно» згідно з чотирьохрівневою та дворівневою шкалами оцінювання, визначеними Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (нова редакція від 27.03.2017 року, протокол № 5).

До того ж, протягом навчання в аспірантурі, Булгакова О. О. гідно представляла ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на всеукраїнському та закордонному рівні, ставши учасницею низки престижних освітніх та професійно-кваліфікаційних програм, серед яких, зокрема:

– навчання в Естонській школі дипломатії із здобуттям стипендії Міністерства закордонних справ Естонії та Естонського центру міжнародного розвитку (ESTDEV),

– фахове стажування в Академії електронного управління Естонії (проект «DEUCE»),

– успішне проходження інтенсивних сертифікаційних академічних курсів в рамках Модуля Жана Моне («Цифрова трансформація прав: досвід ЄС», DiTraRi_EU 101127785), EURIDICE PROJECT № 101123121 («Кібербезпека: право та суспільство») та «Центру досконалості Східноукраїнський центр європейських досліджень».

Зазначена активна репрезентація Булгаковою О.О. ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» в якості флагману із підготовки висококваліфікованих кадрів сучасної української наукової та практичної дипломатичної експертизи включно з її регулярними виступами в якості доповідачки на провідних іноземних конференціях, симпозіумах та форумах (International Humanitarian Assistance Conference 2023, Baltic-Nordic Youth Forum 2023, XXVII Open Society Forum «Civil society's impact on electoral processes and 2024 European Parliament elections debate», Nordic Rule of Law Forum 2024, Launch of the Global Innovation Index 2025, Nordic Rule of Law Forum 2025, і т.д.) із проблематики політики та права європейських країн, а також архітектури безпеки та стратегій повоєнної економічної відбудови України, дозволили здобувачці представити низку результатів власного наукового дослідження (дисертації) в рамках зазначених, тим само додатково апробувавши їх на міжнародному рівні.

Як науковий керівник, я вважаю останнє надзвичайно важливим для найбільш ефективної дисемінації отриманих наукових надбань авторки у висококонкурентному глобальному академічному середовищі і додатковим підтвердженням її високої наукової зрілості та фахової компетентності.

Основний матеріал дисертаційної роботи Булгакової О.О. є викладеним у трьох логічно-структурованих розділах, які є взаємодоповнюючими та органічно пов'язаними між собою, розкриваючи всю повноту практичної актуальності обраної теми дослідження й пропонуючи низку авторських інноваційних умовиводів та класифікацій, оформлених, зокрема, у вигляді відповідних малюнків, таблиць та схем тощо.

Окремі компоненти кваліфікаційної наукової праці здобувачки стали частинами:

1) підрозділ 1.3, підрозділ 2.1, підрозділи 3.1. та 3.2. – природоорієнтованої візії, а також удосконалення внутрішньоструктурного регулювання згідно з основними вимогами національної системи сільськогосподарських знань та інновацій (AKIS) щодо членів (юридичних та фізичних осіб) садівничого товариства «Прибой»;

2) розділ 3 – інноватизації виробничо-постачального екосередовища селянського фермерського господарства «ТАТІАНА» шляхом релевантних трансформацій та вдосконалення тракторій просування сільськогосподарської продукції даного підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках (за основу підприємством була взята представлена у роботі детальна характеристика вітчизняних агротех-компаній, що впроваджують інноваційні рішення у сфері точного землеробства за рахунок асиміляції кращого зарубіжного досвіду та створення власних спеціалізованих безпілотних літальних апаратів);

3) розділ 1, розділ 2 – консалтингової роботи та стратегічного планування основних напрямів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) ТОВ «Харківський бронетанковий завод» на 2026-2027 роки (модернізація чинних циклів виробництва підприємства, а також полегшення його інтеграції з європейськими науково-дослідними проектами в галузі безпеки та оборони);

4) підрозділи 2.3., 3.1. та 3.2 – створення спеціалізованого освітнього модуля із вивчення особливостей інструменталізації та асиміляції міжнародного економічного права країнами-кандидатами в ЄС у національних законодавчих системах із метою фасилітації створення спільних агроінновацій з найперспективнішими європейськими країнами-союзниками (Гетеборзька школа бізнесу, економіки та права, Гетеборзький університет);

5) розділи 1, 2, 3 – впровадження в освітній процес при викладанні дисциплін «Світова економіка», «Економіка України в умовах трансформації» та «Гео економічна стратегія України» для підготовки бакалаврів за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» (ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна).

Зауважимо, що дисертаційна робота Булгакової О.О., у якій представлено низку наукових здобутків щодо теоретичних аспектів та методичного забезпечення сприянню розвитку українсько-швейцарського співробітництва в інноваційній сфері, має значущу як теоретичну, так і практичну цінність, та містить результати з різним ступенем наукової новизни — «удосконалено» та «набуло подальшого розвитку». Беззаперечна новизна обраної теми зумовлена не лише її міждисциплінарним характером, але й відсутністю системних наукових досліджень в даному напрямі, що дозволяє говорити про достеменне розуміння та вивчення авторкою сутності досліджуваних процесів та її здатність генерувати нове наукове знання там, де раніше існували лише фрагментарні дані.

Результати наукового пошуку здобувачки обговорювались на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях:

1) Резніков В.В., Булгакова О.О. Відновлення інноваційної економіки України крізь призму двосторонніх економічних відносин зі Швейцарською Конфедерацією. *Матеріали VI Міжнародної наукової конференції «Наукові дискусії та розробка рішень»*. 05-07 грудня 2022 року, місто Грац, Австрія. С.80–82. URL: <https://cutt.ly/ythgvcla>

2) Булгакова О.О. Формування світового ринку інновацій та виокремлення його головних особливостей: досвід Швейцарської Конфедерації для України. *Матеріали XVIII науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин»*. 21 квітня 2023 року, місто Харків, Україна. С.25–28. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/e7f3600478e7b1b83cfd7f18d6dafbe2.pdf>

3) Булгакова О.О. Економічне співробітництво Швейцарії та ЄС: теорія та практика двосторонніх угод. *Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції*

«Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу». 28 квітня 2023 року, місто Харків, Україна. С.10–14. URL: <https://cutt.ly/5tfGjFKU>

4) Bulhakova, O., Ryznikov, V.V., Stupnitskaya, N.M. Development of the Ukrainian-Swiss innovation and economic dialogue within the war in Ukraine: realities and perspectives. *Book of papers of the 2023 International Forum for Young Researchers / O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]*. May 12, 2023, Kharkiv, Ukraine. P. 171–173. URL: <https://cutt.ly/DtfGj9gZ>

5) Булгакова О.О., Казакова Н.А. Гендерно-орієнтоване бюджетування як інструмент нової української економіки у воєнний та післявоєнний час. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Зовнішні та внутрішні аспекти фінансової безпеки України: виклики та перспективи»*. 25 травня 2023 року, місто Київ, Україна. С.102–103. URL: <https://cutt.ly/4tfGkpZe>

6) Булгакова О.О. Цифровий досвід Швейцарської Конфедерації для підтримки та відновлення українського бізнес-клімату. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація»*. 15-16 лютого 2024 року, місто Харків, Україна. С.221–223. URL: <https://cutt.ly/BtfGkm9D>

7) Bulhakova O. Beyond the Swiss democracy: playing big, staying small. *Materials of the International Scientific and Practical Round Table «Small States versus Large States»*. May 10, 2024. Tallinn, Estonia. P.31–39. URL: <https://cutt.ly/AtfGkCDd>

8) Bulhakova O. Peacemaking Switzerland: silent inaction or pragmatic bias? Short look on specific Swiss reactions towards nowadays Ukrainian-Russian war through retrospectives. *Materials of the International Scientific and Practical Round Table «Small States versus Large States»*. May 10, 2024. Tallinn, Estonia. P.1–7. URL: <https://cutt.ly/htfGlswF>

9) Булгакова О. Економічна безпека: генеза поняття та українська новела на практиці. *Матеріали Міжнародної наукової конференції «XXI Кирило-Методіївські читання. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Центральній-Східній Європі» у межах проекту «Східноукраїнський центр європейських досліджень / Eastern Ukrainian Centre of European Studies (EAUCES – ERASMUS-JMO2024-COE 101176972)*. 23 травня 2025 року, місто Харків, Україна. С. 16–17. URL: <https://cutt.ly/6tfGlvc2>

10) Булгакова О. Кластери інноваційної економіки Швейцарії: поточний стан та перспективи. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, управління, технологій та права»*. 1 серпня 2025 року, місто Черкаси, Україна. С. 9–12. DOI: <https://doi.org/10.64076/eecsr250801.01>

11) Bulhakova, O.O. Ukrainian-Swiss R&D cooperation on agricultural drones as an additional advantage of the former's entering the EU market. *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Міжнародні економічні відносини в умовах глобальних змін»*. 8 листопада 2025 року, місто Харків, Україна. 6 С.

Усі положення наукової новизни та основні результати дослідження Булгакової О.О. опубліковані у 15 наукових працях, серед яких: 4 статті у фахових наукових виданнях; 11 публікацій у матеріалах конференцій.

Усі результати дослідження, що виносяться на захист, отримані особисто здобувачкою, є її власним здобутком. Ідеї та елементи наукових праць інших науковців, цитати супроводжуються належними посиланнями на авторів та джерела інформації. Особистий внесок здобувачки у роботи, опубліковані у співавторстві, наведено у списку опублікованих робіт за темою дисертації.

З урахуванням усього зазначеного вище вважаю, що дисертація «Розвиток

українсько-швейцарського співробітництва в інноваційній сфері», виконана Булгаковою Ольгою Олексіївною для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, відповідає пунктам 9, 10, 11, 12 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 979 від 21.10.2020 р., № 608 від 09.06.2021 р., Наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220. із змінами внесеними згідно Наказу № 446 від 09.04.2024 р., та Постанові КМУ № 44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка — Булгакова Ольга Олексіївна — заслуговує присудження їй ступеня доктора філософії.

Науковий керівник:

професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» ХНУ імені В. Н. Каразіна, доктор економічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України

Олена ДОВГАЛЬ

Підпис **Олени Андріївни Довгаль** засвідчую

vo Начальник відділу кадрів
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО

Олена Громико